

СУЧАСНІ МЕТОДИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ ЩОДО РОЗМІЩЕННЯ СКЛАДІВ

Специфіка логістичного підходу полягає в спільному вирішенні задач управління матеріальними потоками. В більшості випадків діяльність підприємств неможлива без функції зберігання, а, отже, без складів, які мають місце в будь логістичній системі і можуть бути розташовані в будь якому місці логістичного ланцюга. Сучасний інноваційний складський комплекс дозволяє вирішувати багато проблем, пов'язаних з переробкою характеристик матеріального потоку і надання доданої вартості. Правильно організований склад дозволяє оптимізувати витрати логістичної системи і створити конкурентну перевагу у вигляді складської послуги. а процеси, пов'язані з функціонуванням складів, в кінцевому результаті є значною складовою сукупних витрат. Склад виконує величезну кількість функцій в логістичній системі: зберігання та концентрація, наближення запасів до місць споживання, формування ринкового асортименту, комплектування змішаних вантажних відправлень, консолідація, розподілення вантажів, вирівнювання часової різниці між виробництвом і споживачами товарів, експедиторські послуги тощо. Таким чином, склад - як невід'ємна ланка в логістичній системі, дозволяє визначити стратегічні вигоди: економічні та сервісні [2].

Високий рівень централізації поставок у сучасних логістичних мережах призвів до серйозних проблем у ланцюгах постачання. Це виявилось не вигідним для бізнесів, які стали активно впроваджувати стратегії децентралізації товарних потоків. Для забезпечення безперебійної роботи і планування майбутніх кроків, компанії з такими мережами змушені постійно реагувати на ситуацію і акцентувати увагу на щоденних оперативних питаннях [8].

Системні компанії успішно вирішують ці виклики, швидко реагуючи на зміни умов і зовнішні впливи. Використання промислових систем управління складом (WMS) та систем управління транспортом (TMS) дозволяє легко перенести склад на нову локацію, якщо це потрібно. Наприклад, такі системи можуть допомогти перевезти склад площею 50 тисяч квадратних метрів на нове місце всього за кілька днів, забезпечивши необхідне складське приміщення, транспорт та робочу силу [1].

Тенденція розвитку ринку складської нерухомості і логістичних послуг, які надаються компаніями, знаходиться в прямій залежності від економічної, політичної ситуації, темпів розвитку на світовому ринку, а також на ринку країни [3]. Сучасні тенденції українського ринку складської нерухомості в більшості визначаються політичною ситуацією, а саме російсько-українською війною. Так, з початком повномасштабного вторгнення ситуація з складською діяльністю змінилась. За 2022 рік в Київській області обсяг складських площ значно знизився до 1,3 млн кв. м із 1,6 млн кв. м на кінець 2021 року. На червень 2022 року в Київській області пошкоджено або повністю зруйновано майже 340 тис. кв. м чистих складських площ, а це 22% загальних складських площ в Київській області [2]. Частково пошкоджено 169 тис. кв. м., повністю зруйновано -213 тис.кв.м [7].

Найбільш постраждали від бойових дій об'єкти розташовані вздовж траси М-06 (Житомирський напрям) поблизу сіл Стоянка, Петрушки, Бузова та Макарів. Значних збитків також отримали складські та логістичні комплекси вздовж Варшавського шосе (М-07) біля Бучі, Гостомелю та Ворзеля у Бучанському районі. Частина компаній зовсім відмовилась від запасів і почала працювати під замовлення клієнтів, тим самим знизивши ризик руйнування складів. Частина підприємств перенесли свої склади в більш безпечне місце. З початком повномасштабної війни західна частина України стала так званим логістичним хабом, багато компаній зі східних та центральних регіонів були вимушені перенести свої потужності в західну частину країни, що призвело до розвитку регіону. У Львівській області ринок складських об'єктів збільшився на 80 тис. кв. м 2023 року [2].

Протягом останніх років спостерігався стабільно високий попит на складські приміщення в Києві. Наприклад, факт знищення 20% складських площ у Київському регіоні свідчить про необхідність релокації логістично-складського хабу на захід України. Це обумовлено як потребою українських компаній, що втратили свої складські об'єкти через воєнні події, так і інтересом компаній, які прагнуть розширити географію своїх інвестицій у нерухомість для зменшення ризику втрати цих об'єктів [7].

У 2022 році львівські девелопери продовжували збільшувати свої інвестиції в логістичний сегмент. На сьогодні найактивнішими є: Dragon Capital, Alterra Group, Sparrow Capital. Загалом ці компанії збільшили ринок логістичної нерухомості Львівського регіону майже на 80 тис. кв. м, на початок 2023 року у регіоні було близько 300 тис. кв. м якісної логістичної нерухомості класу А та В [6].

Протягом 2024-2025 років на ринку складської нерухомості може бути введено в експлуатацію декілька нових логістичних комплексів, площею близько 161 000 кв.м, що є рекордним показником за останні десять років [5].

Також значна частина українських компаній перенесли свої потужності у Європу, а саме у Польщу. Актуальність полягає в тому, що в Україні закриті порти та аеропорти для комерційних вантажів. Тому значна кількість імпорتنих вантажів, заходить в Україну через морський порт Гданську (Польща). І саме це пояснює доцільність перенесення складських потужностей в Польщу

1) зниження ризиків потрапляння снарядів у склади, знищення коштовного товару.

2) закриття польськи кордонів (вивіз з Польщі став практично неможливим, тарифи на перевезення значно зросли, а зі складами у Європі підприємство може зберігати вантаж у Європі і за рахунок цього оптимізувати транспортні витрати (не сплачуючи надзвичайно високі тарифи на автомобільні перевезення, а очікуючи більш оптимального моменту перетину кордону).

Складування є важливою складовою ефективною системою управління логістикою для бізнесу. Воно включає в себе не лише сортування товарів і збереження їх у безпеці, але й ряд інших ключових аспектів, які допомагають підтримувати оптимальну роботу логістичної системи підприємства [4].

Однією з важливих функцій складування є оптимізація запасів. Це означає, що склад дозволяє уникати зайвих запасів, зменшує витрати на утримання надмірних товарів і допомагає зберігати лише ті товари, які реально необхідні для виробництва або продажу. Це сприяє зниженню витрат і оптимізації обороту капіталу [3].

Крім того, ефективна система складування дозволяє оптимізувати процеси комплектації замовлень і виконання доставок. Завдяки правильно організованій системі складування можна швидше знаходити необхідні товари для формування замовлень і виконання доставок клієнтам, що підвищує рівень обслуговування та задоволеність клієнтів.

Також склад має важливе значення у забезпеченні безпеки та захисту товарів від пошкоджень та крадіжок. Правильно організована система безпеки на складі допомагає уникнути втрат товарів і зберігає їх цілісність до моменту доставки клієнтам [3].

Отже, складування є не лише місцем для зберігання товарів, а й стратегічним елементом управління логістикою, який допомагає підприємствам оптимізувати витрати, підвищувати рівень обслуговування та забезпечувати безпеку та цілісність товарів. Так само існують менш очевидні, але при цьому не менш важливі соціальні та економічні переваги. Основна задача складу – концентрація запасів, їх збереження та формування безперебійного і ритмічного забезпечення замовлень споживачів. До інших задач складу необхідно віднести наступне:

1. Максимальне використання потужностей.
2. Раціональне ведення навантажувально-розвантажувальних робіт.
3. Ефективне використання складського обладнання.
4. Зменшення втрат товарів при їх складський переробці.
5. Своечасне надання товарів та послуг споживачам.
6. Поповнення запасів при оптимальних витратах.
7. Захист виробників та споживачів від різних ризиків.
8. Формування необхідного рівня сервісу.
9. Розвиток інтеграції і координації взаємодії з іншими ланками логістичного ланцюга.

Таким чином, склади відіграють значну роль у побудові логістичних рішень та оптимізації логістичних процесів, особливо в умовах сучасних викликів, таких як повномасштабне вторгнення та нестабільність ринку. Повномасштабне вторгнення значно вплинуло на стратегічне розміщення складських площ, зумовивши підвищення витрат на зберігання та доставку. У контексті воєнного часу та непередбачуваної ситуації на ринку, дуже важливо аналізувати ризики та можливості ринку, щоб правильно розмістити складські потужності та зменшити ризики та витрати на логістичні процеси та логістичну систему в цілому. Такий підхід дозволяє ефективно вирішувати виклики логістики в умовах непередбачуваності та забезпечує оптимальний баланс між ризиками та ефективністю логістичних операцій.

Список використаних джерел

1. Аполій В.В., Мішук І.П., Ребицький В.М., Рудницький С. І., Хом'як Ю. М. Організація торгівлі: 3-е видання, Центр навчальної літератури., 2019, С. 632.
2. Голошубова Н. О. Організація торгівлі: підручник [для студ.вищ. навч. закл.] Н.О.Голошубова. –2-ге вид., переробл. та допов. – К.: Київ. нац. торг.–екон. ун-т, 2012. С. 680.
3. Голошубова Н.О., Торопков В.М. Оптова торгівля: організація та технологія: Навч. Посібник. –К.: Київ. нац. торг.–екон. ун-т, 2005., С.265.
4. Качуровський С.В., Системний підхід в логістиці складування: Збірник наукових праць ВНАУ, 2012.
5. Огляд ринку складської нерухомості Києва. URL: <https://cbre-expandia.com/uk/research/> (дата звернення:16.03.2024)
6. Складська логістика України: зміна вектору. URL: <https://trans.info/ua/skladaska-logistyka-ukrayiny-zmina-vektoru-329061> (дата звернення: 16.03.2024)
7. Управління складською логістикою в умовах війни: зміни та виклики. URL:<https://www.c4r.eu/ukr/blog/logistics/upravlenie-skladskoy-logistikoy/> (дата звернення: 25.03.2024)
8. Якименко Н.В., Корінь М.В. Логістика: Конспект лекцій. – Харків: УкрДАЗТ, 2015. Ч. 3. С. 42.

Науковий керівник: канд. екон. наук, доцент Луценко І. С.